

JAARVERSLAG STICHTING DUIVENVOORDE 2018

MISSIE

Duivenvoorde is een onvergankelijk ensemble van kasteel, park en landerijen. Hier beleeft jong en oud het verhaal van de Hollandse adellijke families die gedurende eeuwen op dit landelijke buiten hebben geleefd en nog steeds leven. Duivenvoorde is een ontmoetingsplek waar de tradities van toen worden ervaren en vertaald naar een relevante beleving van nu. Alles wat op Duivenvoorde gebeurt, draagt op een verantwoorde en creatieve wijze bij aan het behoud en de ontwikkeling van Duivenvoorde.

VISIE

Duivenvoorde wil toonaangevend zijn als plek van schoonheid en geborgenheid in de drukke Randstad. Duivenvoorde verrast, verbindt en inspireert mensen door activiteiten en verhalen over geschiedenis, kunst en natuur.

1. DUIVENVOORDE

Landgoed Duivenvoorde is een uniek en oorspronkelijk ensemble van kasteel, park en omliggende landerijen, waarvan de wortels teruggaan tot in de vroege 13de eeuw. De totale omvang van het landgoed is 262 hectare. Gelegen in de drukke Randstad vormt het – samen met het naastgelegen koninklijk Landgoed De Horsten – de laatste nog intacte groene verbinding tussen de duinen en het Groene Hart. Het gebied is cultuurhistorisch en ecologisch van groot belang. Het landgoed functioneert financieel en organisatorisch als een geheel, waarbij de samenstellende delen elkaar ondersteunen en versterken. Het kasteel, met historische interieurs en kunstcollectie, is als erkend museum opgenomen in het Museumregister. Naast de museale functie wordt het kasteel met direct omliggende omgeving gebruikt als locatie voor huwelijken, diners, concerten, ontvangsten en vergaderingen.

Het park is een wandelpark met belangrijke natuurwaarden. De omliggende landerijen hebben een agrarische functie, maar ook hier wordt aandacht besteed aan behoud van landschaps- en natuurwaarden. Het park, de omliggende landerijen en de recentelijk gestichte nieuwe buitenplaats Haagwijk verschaffen nog altijd een uniek woongenot in het groen op Duivenvoorde.

Stichting Duivenvoorde ontvangt geen structurele exploitatiesubsidie en is geheel aangewezen op eigen inkomsten en fondsenwerving. De strategie voor het behoud van het ensemble Duivenvoorde is gericht op het realiseren van een duurzame, samenhangende en financieel gezonde ontwikkeling van het landgoed met zijn natuur, museale en bedrijfsmatige waarden. Het versterken van de naamsbekendheid van Duivenvoorde is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Dit vanuit de overtuiging dat bekendheid leidt tot het draagvlak dat (economisch en maatschappelijk) noodzakelijk is voor het toekomstig behoud van Duivenvoorde.

Het streven naar meer publieksbereik is zowel gericht op fysieke bezoekers voor museum en park (inclusief herhaalbezoek) als onlinebezoekers. Stichting Duivenvoorde heeft eind 2016 een nieuwe strategie voor de toekomst geformuleerd die tot eind 2018 leidend is en uitgaat van een beheerste groei met behoud van het karakter van deze rijks monumentale buitenplaats.

Het kasteel behoort tot de top 100 Rijkmonumenten van Nederland. Stichting Duivenvoorde heeft de ANBI-status.

2. BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Duivenvoorde was van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 als volgt samengesteld:

Mevrouw Drs A. Vriesendorp-Dutilh	voorzitter
Mr R.W. baron Snouckaert van Schauburg	secretaris-penningmeester
Mr A.G.J. baron Van Wassenaer van Catwijck	algemeen bestuurslid
Mevrouw Mr E.B. barones Schimmelpenninck van der Oye	algemeen bestuurslid
Drs T.D.W. Dibbits	algemeen bestuurslid
Mevrouw Drs S. van der Stok-De Clercq	algemeen bestuurslid
Mevrouw Drs J.C. Wiesenhaan	algemeen bestuurslid

Het bestuur kwam in het verslagjaar vijf maal in vergadering bijeen. Het bestuur ontvangt geen vergoeding. De Governance Code voor cultuurinstellingen wordt toegepast.

Rooster van aftreden bestuur van de Stichting Duivenvoorde

Om redenen van complexiteit en continuïteit hanteert het bestuur 6-jarige termijnen.

Als een van zittende leden in zijn of haar tweede termijn het voorzitterschap op zich neemt, zal het tweede termijn vanaf dat moment opnieuw gaan lopen.

Een voorzitter kan daardoor altijd minimaal 6 jaar voorzitter zijn. Dit betekent:

Mevrouw Drs. A. Vriesendorp-Dutilh	stopt op 01-01-2019
Mr. A.G.J. Baron van Wassenaer van Catwijck (nieuwe voorzitter start 01-01-2019)	per 01-01-2025
Mevrouw mr E. baronesse Schimmelpenninck van der Oye	per 07-09-2022
Mr. R.W. Baron Snouckaert van Schauburg	per 14-11-2024
Dr. T. Dibbits	per 01-01-2025
Mevrouw Drs. S. de Clercq	per 01-01-2026
Mevrouw Drs. J.C. Wiesenhaan	per 11-10-2028

Kalenderjaar 2018 was een jaar van wisselingen binnen de staf. Annette de Vries nam eind maart 2018 afscheid. Annette heeft zeer veel voor Duivenvoorde betekend, eerst als conservator en vanaf 2012 als directeur. Paul van Winden heeft als interim Annette opgevolgd en vanaf 15 oktober is de nieuwe directeur Antoinette van Dorssen aangetreden.

Medewerkers van 1 januari tot 31 december 2018

Annette de Vries	directeur en conservator (tot 1 april)	0,8 fte
Paul van Winden	directeur ad interim (van 1 april tot 15 oktober)	0,8 fte
Antoinette van Dorssen	directeur (m.i.v. 15 oktober 2018)	0,8 fte
Arend Slot	kasteelbeheerder	1,0 fte
Dick de Vlieger	terreinopzichter	1,0 fte
Eric Hoogstraat	medewerker bosbouw	0,4 fte
Merel Ijsbrandy	vrijwilligerscoördinator/officemanager	0,8 fte
Marijn van Drooge-Brouwer	sales	0,5 fte

De vaste staf wordt versterkt door tijdelijke inhuur van freelancers, onder meer voor collectiebeheer en communicatie/sociale media. De Stichting laat zich bijstaan door de rentmeester de heer ing. J.L. Scheffer en de beheeradministratie van Koninklijk rentmeesterkantoor 't Schoutenhuis bv.

De vaste staf komt wekelijks bijeen voor een kort teamoverleg. Daarnaast is er maandelijks een overleg van het team met de coördinatoren onder de vrijwilligers.

In 2018 waren ruim 125 vrijwilligers werkzaam in kasteel en park. Het gaat om plaatsvervangende kasteelbeheerders, gastheren/vrouwen, gidsen, parkvrijwilligers en vrijwilligers catering, collectie-registratie, ICT, good housekeeping, PR, sponsoring, bloemen, evenementen en projecten. Stichting Duivenvoorde heeft een vrijwilligersbeleid en -statuut en werkt met vrijwilligerscontracten.

3. ALGEMEEN FINANCIËEL BEELD

Het resultaat van de Stichting over het boekjaar 2018 was negatief en bedroeg € 260.000 negatief.

Het resultaat over het boekjaar 2017 was € 111.000 negatief.

De afwijking van € 149.000 negatief t.o.v. het boekjaar 2017 is samengesteld uit:

- een positiever resultaat van het kasteel van € 79.000
- een negatievere exploitatie van het landgoed van € 153.000
- een minder goed resultaat van effecten en koersresultaat van € 185.000
- een beter resultaat voor het ontwikkelingsplan Park van € 110.000

Bij het kasteel en het park zijn structurele tekorten die slechts gedeeltelijk gedekt worden door de netto opbrengst van de rest van het landgoed. Zowel het tekort op het kasteel als bij het park nemen af; echter bij de woningen, erfpacht, hoeven en los land nam de opbrengst sterk af.

	2018
Kasteel	€ 326.000 -
Park, bos en natuurterrein	€ 130.000 -
Woningen en erfpacht, hoeven en los land	€ 176.000 +
	€ 280.000 -

Het nadelig resultaat van 2018 van € 260.000 is sterk beïnvloed door het koersresultaat van € 133.000 negatief, de eenmalige opbrengst van het ontwikkelingsplan Park en de eenmalige onderhoudskosten van de woningen en erfpachten.

4. Steun aan restauratieprojecten

Ook in 2018 heeft Duivenvoorde steun mogen ontvangen voor verschillende projecten en restauraties. Duivenvoorde kan niet zonder deze genereuze bijdragen van fondsen, instellingen, particulieren en bedrijven. Stichting Duivenvoorde dankt daarvoor alle Vrienden van het Restauratiefonds Duivenvoorde, onze beschermheer en niet in het minst de volgende fondsen en instellingen:

BankGiro Loterij voor de toekenning van steun ten behoeve van de restauratie van de historische interieurs zoals de Marotzaal en verschillende objecten uit de verzameling waaronder de historische rijtuigen en de conservering van een aantal klokken uit de collectie.

Het project Naar buiten kon worden uitgevoerd mede dankzij de steun van Provincie Zuid-Holland binnen het kader van de Erfgoedlijn, het Prins Bernard Cultuur Fonds, Fonds 1818 en Gravin van Bylandt Stichting.

De schitterende tuinmuur rond de Leidsche tuin kon worden gerestaureerd en geheel worden herstelt dankzij de steun van verschillende donaties van particuliere waaronder onze beschermheer en daarbij de bijdrage van de Provincie Zuid-Holland, Holland Rijnland en het Prins Bernhard Cultuur Fonds.

Ook mede door het Prins Bernard Cultuur Fonds en provincie Zuid-Holland kon de Marotzaal geheel worden gerestaureerd. De laatste fase, de vergulding van de Acanthusbladeren is op dit moment nog in volle gang en is ook dankzij deze fondsen mogelijk gemaakt.

De restauratie van de historische rijtuigen die te zien zijn achter het Koetshuis in het park, heeft kunnen plaatsvinden dankzij de reeds genoemde Bank Giro Loterij, het Prins Bernard Cultuur Fonds, Stichting Dioraphte, de Bredius stichting, Oosterlandstichting en Bonhomme Tielens.

Wij zijn de provincie Zuid-Holland en alle fondsen en Stichtingen zeer dankbaar voor hun bijdragen.

5. KASTEEL

Het aantal bezoekers (Kasteel inclusief wandelaars) is in 2018 weer gestegen. Het aantal museumbezoekers vertoont een steeds opgaande lijn.

2016	12.100	
2017	18.350	
2018	30.329	(waarvan 17.029 kasteel en 13.300 wandelaars)

In het aantal museumbezoekers tijdens een evenement:

	2018
Opening	750
Dag van het kasteel	2950
Parkrijtuigendag	927
Open monumenten weekend	1860
Halloween	610
Kaarslicht	328
Kerstfair	3110

In 2018 werden geen Duivenvoorde Lezingen georganiseerd. Voor kinderen uit de basisschoolleeftijd waren er schoolrondleidingen en, in samenwerking met Huygensmuseum Hofwijck, colleges in het kader van de Museum Jeugd Universiteit. Ook werden veel kinderpartijtjes georganiseerd en waren er kinder- en familierondleidingen: *Kasteelbewoners* (kinderen van 9 t/m 12 jaar) en *Van ridder tot barones* (kinderen 5 t/m 8 jaar).

De jaarlijkse kaarslichtrondleidingen in november (ter afsluiting van het museumseizoen) waren zoals altijd een groot succes.

Historisch interieur en collectie

Het historisch interieur en collectie vraagt continue aandacht en alertheid. Duivenvoorde zet actief in op preventieve conservering. Onder leiding van de freelance medewerker collectiebeheer en behoud wordt een groep vrijwilligers actief ingezet voor *good housekeeping*. Dit heeft geleid tot meer diepgaande aandacht en zorg voor interieur en collectie.

In 2016, 2017 en 2018 is volop gewerkt aan het project restauratie vergulding Marot Zaal. Inmiddels zijn ook de spiegels gerestaureerd en teruggeplaatst. Een begeleidingscommissie van deskundigen met vertegenwoordigers van RCE, Restauratieopleiding UvA, SRAL en Rijksmuseum begeleidt het project. Dit meerjarige project wordt gefinancierd met steun van de Provincie Zuid-Holland, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de BGL. Naast het project Marot Zaal is met het BGL-geld onder meer de restauratie van de rijtuigen gerealiseerd. Ook kon het project preventieve conservering schilderijen, de restauratie van diverse boeken, meubels, interieurtextiel en schilderijlijsten worden uitgevoerd dankzij de BGL gelden.

Locatieverhuur.

Tijdens het jaar 2018 is de commerciële verhuur afgenomen. De huwelijksvoltrekkingen zijn constant gebleven echter de commerciële verhuur is minder goed gegaan.

Concerten

In 2018 vonden 12 concerten plaats die werden georganiseerd door Stichting Kunstkring Duivenvoorde, het Haags Kamermuziekfestival en Musica Antica.

Daarnaast werd deelgenomen aan het Weekend van Voorschoten in de vorm van een cultuurdag met 9 Voorschotense kunst en cultuurorganisaties.

6. PR en communicatie

Op de website worden regelmatig nieuwe berichten en foto's geplaatst. De website wordt intensief geraadpleegd en draagt bij aan een betere online publiekstoegankelijkheid van Duivenvoorde. Tevens werd verder gewerkt aan het online plaatsen van de collectie. Momenteel staan alle portretten en het keramiek online. Voor website, social media en digitale nieuwsbrief wordt voor 1 dag per week een freelancer ingehuurd.

	2018	2017
Totaal aantal bezoeken	120.757	105.164
Unieke bezoekers:	84.890	71.994
Gem. sessieduur in minuten	2:21	2:28

Er is een stijging van aantal websitebezoekers én van het aantal websitebezoeken ten opzichte van voorgaande jaren. De sessieduur is nagenoeg gelijk gebleven; de lichte daling van 7 seconden kan verklaard worden door een lichte stijging van websitebezoek via smartphone (45% in 2018 t.o.v. 41% in 2017). Kasteel Duivenvoorde is actief op Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en Youtube.

Het aantal volgers was in:

	2018	2017
- Facebook	3.216	2.782
- Twitter	1.297	1.234
- Instagram	1.044	595
- LinkedIn	197	14

Dankzij het dagelijks actief zijn op social media (zowel in het creëren van nieuwe content als in het bevorderen van interactie met volgers) nam het aantal volgers op alle vier de kanalen toe met in totaal 1.003 personen. In 2018 werden er in totaal 1.015 updates geplaatst op de bovenstaande vier socialmediakanalen. Het Instagramaccount wist dankzij een actief beleid enorm te groeien. Dat een verdere groei op Twitter enigszins achterbleef is te verklaren door een algemene afnemende populariteit van het medium.

Het bereik in 2018

- Facebook – gemiddeld aantal bereikte personen per bericht: 984 (in totaal 201 berichten)
- Twitter – gemiddeld aantal weergaven per tweet: 815 (in totaal 550 tweets)
- Instagram – gemiddeld aantal weergaven per bericht: 451 (in totaal 180 berichten)
- LinkedIn – gemiddeld aantal weergaven per bericht: 450 (in totaal 84 berichten)

De digitale nieuwsbrief wordt iedere zes weken verstuurd. Mensen kunnen zich via de website en webshop van Duivenvoorde inschrijven voor deze nieuwsbrief.

7. LANDGOED

De landgoedvisie blijft leidend bij het beoordelen van ruimtelijke vraagstukken op verschillende niveaus. Bestuurlijk wordt veel aandacht besteed aan het zowel op landelijk als provinciaal niveau behartigen van de belangen van het landgoed en de samenwerking met strategische partners, waaronder natuurorganisaties. Dit vindt ook plaats door deel te nemen aan de Stichting Horst en Voorde, waarin de landgoederen De Horsten Twickel en Duivenvoorde vertegenwoordigd zijn. Tevens is Duivenvoorde een actief deelnemer aan de erfgoedlijn landgoederenzone en de landschapstafels.

De samenstelling van landgoed Duivenvoorde bestaat per 31 december 2018 uit de volgende onderdelen:

Kasteel Duivenvoorde en verhuurde woningen	0.30.84 ha
Park, bos, moestuin, wegen en watergangen	42.47.83 ha
Verpachte hoeven en los land	206.96.48 ha
Bloot-eigendom erfpachtpercelen	12.04.97 ha
Dillenburgsingel 59 Leidschendam (exclusief 1/8 onverdeeld van 0.03.53 ha)	0.01.27 ha
Totaal	261.81.39 ha